

BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm001452

Dane szczegółowe

Właściciel: **ziutek**
Kraj: **Polska**
Okres historyczny: **Królestwo Polskie (Polska)**
Znaleziono: **b.d.**
Materiał awersu: **mosiądz**
Materiał rewersu: **g.jednorodny**
Wykończenie: **brak**
Sygnowanie: **JEDICKE**
Wytwórca: **JEDICKE (Warszawa)**
Średnica: **23.0 mm**
Typ uszka: **dрут**
Rant: **●-||**
Profil: **(- jednowarstwowy, wypukły**

Występujące elementy

- korona [zamknięta]
- napisy na awersie
- orzeł

Przeznaczenie

- szkolny

Ostatnia aktualizacja: **2016-09-03 20:20**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.06.27

Opis guzika btrm001452

Polski guzik szkolny z okresu Królestwa Polskiego (wersja z orłem)

© buttonarium.eu

Awers przedstawia orła w koronie zamkniętej stojącego na szarfię z napisem SZKO. WYDZ., całość umieszczono w dwóch wieńcach: laurowym i rozmarynowym, na obrzeżu guzika widnieje podwójnym wypukły rant.

Ciekawostka

Wawrzyn, zwany również laurem, symbolizuje głównie: zwycięstwo, bohaterski czyn, chwałę, sławę i triumf, rozmaryn natomiast: wieczną przyjaźń i wierną miłość.

Rewers sygnowany: NALESZNO (Syrenka Warszawska) W WARSZ: L. JEDICKE No 654.

Przeznaczenie i datowanie

Guzik należał do ucznia, nauczyciela Szkoły Wydziałowej w okresie Królestwa Polskiego.

Guziki szkolne występują z następującymi napisami: BIBLIOTEKA PUBLICZNA, INSTYTUT NAUCZYCIELI ELEMENTARNYCH, INSTYTUT POLITECHNICZNY, KURATORIA I●S●K●P, LICEUM (LYCEUM), SZKOŁA PODWYDZIAŁOWA, SZKOŁA WOIEWÓDZKA, SZKOŁA WYDZIAŁOWA oraz UNIWERSYTET.

Hipoteza

W okresie od połowy Księstwa Warszawskiego oraz przez całe Królestwo Polskie występowały dwa rodzaje guzików szkolnych: z polskim orłem i napisami na szarfię, a całość umieszczona w wieńca oraz z samymi napisami w wieńcach. Można przypuszczać, że guziki bez orła były w użytku w okresie popowstaniowym, kiedy to wzrastały represje wobec Polaków, a używanie symboli narodowych było ograniczane lub wręcz zakazane.

Ciekawostka

Ogółem w 1817 r. w Królestwie Polskim było 1018 placówek oświatowych, z czego 1014 podlegało Komisji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i były to:

- Uniwersytet Warszawski,
- Szkoła Akademiczno-Górnicza w Kielcach,
- 12 szkół wojewódzkich,
- 16 szkół wydziałowych,
- Instytut Nauczycieli Elementarnych w Łowiczu,
- Instytut Głuchoniemych w Warszawie,
- 868 szkół elementarnych,
- 10 prywatnych pensji i szkół męskich,
- 79 prywatnych pensji i szkół żeńskich,
- Korpus Kadetów w Kaliszu,
- 11 seminariów diecezjalnych rzymskokatolickich,
- 1 seminarium greckokatolickie.

Pozostałe cztery szkoły to: Szkoła Muzyki i Sztuki Dramatycznej podległa Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji; Szkoła Elementarna Artylerii i Inżynierii, Szkoła Podchorążych Piechoty oraz Szkoła Podchorążych Jazdy podległa Komisji Rządowej Wojny.^[1,2]

W Wewnętrznym urzędzeniu szkół wydziałowych z 8 czerwca 1820 roku napisano: *Celem jest szkoły wydziałowej dać dobrze poznać młodzieży treść wszystkich tych nauk i umiejętności, które wykształcają obyczaje i oświecają rozum potrzebnymi i użytecznymi wiadomościami, zaostrzają szczególnie przemysł i wskazują mu obfite źródła tak prywatnej zamożności jak i bogactw krajowych, podają niezawone praktyczne sposoby nabycia i pomnożenia obojga; cechą więc, zasługą i zaletą będzie dobrzej urządzonej szkoły wydziałowej, kiedy każdy uczeń, który wszystkie jej klasy chwalebnie ukończy, mieć będzie gruntowne zasady wszystkich wiadomości, umiejętności i talentów, za pomocą których rolnictwo, rękodzieła, handel i piękne kunszta do tak wysokiego jak widzimy doskonałości stopnia w krajach obcych doszły; a nie przestający na edukacji w tej szkole ukończonej, zdatnym prócz tego będzie do łatwego i prędkiego objęcia dokładniejszej teorii nauki umiejętności w wyższych klassach szkół Wojewódzkich.*

W czteroletniej szkole wydziałowej uczono następujących przedmiotów: Religja, Język Polski, Łaciński, Francuzki, Niemiecki, Geografia, Historia naturalna, Fizyka, Technologia, Kaligrafja, Rysunki^[3].

Źródła

 [Podobne guziki na stronie Buttonarium Polska](#)

 ^[1] Winiarz A. - Szkolnictwo Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego (1807-1831), Lublin 2002

 ^[2] www.historia.org.pl - Polityka oświatowa caratu w Królestwie Polskim w XIX w.

 ^[3] Podlaska Biblioteka Cyfrowa-Zbiór przepisów administracyjnych Królestwa Polskiego, Wydział Oświecenia t.3

 Gładki K. - GUZIKI SZKÓŁ wojewódzkich, wydziałowych, liceum, uniwersytet, prawo, Łódź 2012

 Pawelec L. - Reformy szkolne w pierwszej połowie XIX wieku, Kielce 2009

 Podlaska Biblioteka Cyfrowa - O urzędzeniu szkół miejskich i wiejskich elementarnych, Warszawa 1808

 Podlaska Biblioteka Cyfrowa - Regulament szkół miejskich i wiejskich elementarnych, Warszawa 1808

 Podlaska Biblioteka Cyfrowa - Zbiór przepisów administracyjnych Królestwa Polskiego: Wydział Oświecenia

- Słownik symboli literackich - wawrzyn (laur)
- Wikipedia.pl - Historia administracji, Królestwo Polskie
- Wikipedia.pl - Izba Edukacyjna (Księstwo Warszawskie)
- Wikipedia.pl - Rozmaryn
- Wikipedia.pl - Wawrzyn
- Wikipedia.pl - Wieniec laurowy

Wytwórca: JEDICKE (Warszawa)

Ludwik Teodor Jedicke (1777 - 1837) - wyrobem guzików trudnił się już w 1816 roku, a być może, że jeszcze wcześniej. Zakład mieścił się w Warszawie. Swoje guziki sygnował on nie tylko nazwiskiem ale i adresem, co przy zmianach miejsca funkcjonowania warsztatu pozwala je nam dokładniej datować. Do najwcześniejszych zalicza się guziki z adresem "Leszno № 737" które tłoczono nie dłużej jak do 1826 roku. Od 1826 do lipca 1835 fabryka mieściła się na "Leszno № 654". Od 1835 do 1838 roku mieściła się na ul "Senatorskiej № 468". W roku 1838 jego nazwisko pojawiło się po raz ostatni na guzikach. (L. Jedicke zmarł bowiem w 1837 roku).

Ciekawostka

Litery P: U: występujące niekiedy w sygnaturze tego wytwórcy oznaczają "Przeciw Ulicy", czyli mówiąc dzisiejszym językiem "na przeciw ulicy".

Źródła

 www.boretti-saga.pl - Ludwik Teodor Jedicke (1777-1837)

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.

*Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. **Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-17 14:47**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.06.27